

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІ ПІА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІА НАВС У РЕАЛІЗАЦІІ ПРІНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІА ПОРЯДКУ*

Зозуля Марина Віталіївна,
студентка 2-го курсу БП ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: Волох О.К.
доцент кафедри публічного управління
та адміністрування, кандидат юридичних наук

***ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ ЯК ФОРМА ЗАКОНОТВОРЧОСТІ І
ЗАКОНОДАВЧОГО ПРОЦЕСУ***

Національне законодавство на конституційному рівні визначає право участі громадськості у здійсненні публічної влади переважно через «право брати участь в управлінні державними справами, на всеукраїнських та місцевих референдумах, вільно обирати та бути обраними до органів державної влади та органи місцевого самоврядування» (ч. 1 ст. 38 Конституції України). Зі свого боку, дослідник О. Скібіна [1] пропонує таке визначення участі громадян в управлінні державними справами: це свідома, вільна, активна, громадська, добровільна, цілеспрямована, не заборонена законом діяльність громадян у навчанні державної влади, яка спрямована на формування та контроль за діяльністю державних органів усіх гілок влади. Тож, необхідно мати чіткий зв'язок з органами державної влади.

Отже, право брати участь в управлінні громадськими справами в демократичній державі має надаватися не лише громадянам, а й іншим категоріям осіб, тому термінологічно доцільніше, вважаємо, використовувати термін «громадськість».

На думку Н. Гудими, принцип відкритості державної влади передбачає її обов'язок забезпечити можливість вільного доступу громадян до управління державними справами шляхом прямого виявлення волі, служби на посадах державних службовців, а також опосередковано – шляхом відбору конкретних кандидатів або політичних партій, які представлятимуть інтереси громадян у парламенті та органах місцевого самоврядування [2, с. 52].

Таким чином, принцип відкритості влади забезпечується за допомогою механізму участі громадськості в діяльності уряду, тобто безпосередньо або через представницькі органи. Реальною участю громадськості як наслідкового фактору є відкритість державної влади та самої держави. Демократична та відкрита державна влада створює механізми спілкування з громадянським суспільством, пояснюючи для цього необхідність певних урядових рішень, вислуховування громадськості. Така комунікативність повинна підтримуватися правилами, що регулюють це повноваження органів державної влади та із зазначенням форм, механізмів та засобів взаємодії.

Співпраця між громадянським суспільством та державними органами повинна починатися на етапі розробки громадського рішення, громадськості слід надати можливість бути ініціатором, первинною рушійною силою правової політики, для цієї законотворчої ініціативи, яка є ефективною

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІІ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІЛ НАВС У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ПОРЯДКУ*

формою демократизації, заснована на активній участі. У здійсненні державних функцій та здатності громадян впливати на процес прийняття державними органами законодавчих актів [3, с. 76].

За словами А. Крутько, поряд з класичними формами прямої демократії (вибори, референдуми) з'являються нові, не менш перспективні інститути прямої демократії, які передбачають безпосередню участь людей у громадських справах - таким є інститут народної законодавчої ініціативи. Така форма прямої демократії не відома українському народові, але, враховуючи міжнародний досвід, вона досить ефективна [4, с. 15]. Дійсно, на відміну від «вето людей», громадська правотворча ініціатива досить розвинена в державно-правовій практиці зарубіжних країн: на міжнародному рівні (ЄС відповідно до статті 11 Лісабонського договору), на національному рівні (Італія, Іспанія, Бразилія, Білорусь, Киргизстан), Швейцарія (тут проводився референдум щодо можливості введення цього інституту)) та на рівні територіальних одиниць (США, Бразилія, Німеччина, Росія тощо).

Народна правотворча ініціатива – це реалізація права громадян виступати суб'єктом правотворчого процесу, який вони здійснюють виключно колективно, і який передбачає обов'язковий розгляд проекту нормативного акта представницьким органом державних повноважень або електорату на загальному референдумі. Народна законотворча ініціатива не є обов'язковою, оскільки не існує примусового механізму при прийнятті рекомендованої ініціативи для державного органу. Безперечним і нагальним питанням, на наш погляд, є прийняття спеціального закону, який би регулював право громадян на законотворчу ініціативу.

Аналізуючи інструмент демократії участі громадськості в слуханнях на регіональному рівні (який найчастіше використовується органами місцевого самоврядування), слід також зазначити, що процедура проведення слухань є досить складною, більш-менш ускладнює реалізацію права на громадські слухання. Зокрема, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» надає територіальним громадам право проводити громадські слухання, зустрічатися з депутатами відповідної ради та посадовими особами місцевого самоврядування, а під час цих заходів члени територіальної громади можуть заслуховувати депутатів та чиновники, порушують питання місцевого значення, належать до місцевого самоврядування та вносять на них пропозиції. Але Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» не визначає порядок проведення громадських слухань. Зазвичай логічно підвищити ефективність правового регулювання, підвищити якість правил та процедур, які безпосередньо впливають на ефективність будь-якого інструменту, включаючи громадські слухання.

Таким чином, громадські слухання як прояв народної правотворчої ініціативи є ефективним інструментом впливу громадянського суспільства на органи державної влади на всіх рівнях - від законодавчого до муніципального.

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІІ ПІА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІА НАВС У РЕАЛІЗАЦІІ ПРІНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІА ПОРЯДКУ*

Список використаних джерел:

1. Скібіна О. О. Поняття участі громадян в управлінні державними справами: конституційно-правовий аспект // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2003. - Вип. 22. - С. 310–314.
2. Гудима Н. В. Принципи відкритості і прозорості в діяльності органів державного управління України : дис. ... канд. наук з держ. упр. / К., 2008. - 22 с.
3. Крутько А. Л. Зародження та розвиток народної законодавчої ініціативи. Держава і право. Серія «Юридичні і політичні науки». - 2014. - № 66. - С. 74–82.
4. Крутько А. Л. Рівні правового регулювання народної законодавчої ініціативи: теоретико-правове співвідношення // Право і суспільство. - 2015. - № 1. - С. 15–20.

Котлова Наталія Павлівна,
студент 2-го курсу БП ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: Волох О.К.,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
кандидат юридичних наук

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІЙ
СФЕРІ**

Управління соціально-культурним будівництвом тісно пов'язано з управлінням галузями економіки, адміністративно-політичною та іншими галузями. Взаємозв'язок галузей настільки тісний, що жодна з них не може розвиватися окремо, хоча специфіка галузей очевидна, і на це не можна не звернути увагу. Унікальність соціально-культурної сфери полягає в розгляді конкретних питань забезпечення та захисту гарантованих Конституцією прав і свобод громадян у культурній, соціальній та пов'язаних з ними сферах. Це сфера громадського (нематеріального за своїм характером) життя людей, пов'язана з їх освітою, інтелектуально-культурним розвитком, вихованням, охороною їх здоров'я, соціальним захистом та задоволенням інших соціально-культурних потреб людини.

У ст. 1 Конституції визначено, що Україна є демократичною, соціальною, правовою державою [1], тобто організацією суспільства, в якій втілюється принцип верховенства права та панування соціальної справедливості, держава через систему норм права виступає нормативним, формальним регулятором суспільних відносин. Здійснюючи таку діяльність, держава через систему своїх органів сприяє життєдіяльності як суспільства в цілому, так і кожної особи зокрема шляхом забезпечення основних прав і свобод особи, її соціальної захищеності. Термін "соціальна" підкреслює, що